

קצו ראש השנה דף ט עמוד א תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש)

37 איסור מלאכה בשבת קציר העומר שהוא מצוה, ולכן אם חל ט"ז
38 ניסן בשבת קוצרים בו את העומר.
39 שואלת הגמרא: ורבי ישמעאל שדורש מהפסוק 'בחרש ובקציר
40 תשובות' להתיר קצירה של מצוה בשבת, מה שמוסיפין מחול על
41 קדש מנא ליה. משיבה הגמרא: נפקא ליה מדרגא בברייתא, נאמר
42 (ויקרא כג לב) לגבי יום הכיפורים, 'ועניתם את נפשתיכם בתשעה
43 לחדש בערב' וגו', יכול שפסוק זה מלמדנו שיש להתענות בתשעה
44 בתשרי, תלמוד לומר 'בערב', אי בערב יכול שיתענה רק משתחשך
45 – כשהתחיל ליל עשירי, תלמוד לומר 'בתשעה' ואין אתה יכול
46 לפרשו על ליל עשירי שכבר איננו 'בתשעה', הא כיצד מתפרש
47 הכתוב, מתחיל ומתענה קצת מבעוד יום קודם שתחשך, ובכך
48 מתקיים מה שאמר הכתוב 'בתשעה' שהוא מתענה גם ביום
49 התשיעי בסופו, ודבר זה מלמד, שמוסיפין מחול על קדש.
50 ממשיכה הברייתא: אין לי ללמוד מהפסוק אלא שיש להוסיף על
51 הקודש בפנייתו של יום הכיפורים, ביציאתו של יום הכיפורים מנין
52 שצריך להוסיף מחול על הקודש, תלמוד לומר בהמשך הפסוק,
53 'מערב עד ערב תשבתו שבתכם', כלומר עד ליל יום האחד עשר,
54 ו'עד' מלמד שגם הוא בכלל התענית, והיינו שהתענית ממשיכה
55 גם בליל אחד עשר בתשרי, ומוסיפים על הקודש גם ביציאתו. אין
56 לי אלא שמוסיפים ביום הכיפורים, שבתות מנין שגם בהם יש
57 להוסיף מחול על הקודש, תלמוד לומר 'מערב עד ערב תשבתו'
58 ובא ללמד שגם בשבת יש תוספת מחול על הקודש. 'מים מוכים
59 מנין שגם בהם יש להוסיף מחול על הקודש, תלמוד לומר 'מערב
60 עד ערב תשבתו שבתכם', ובא ללמד שגם בימים טובים יש תוספת
61 מחול על הקודש. הא כיצד – מהו הכלל שנלמד מתוספת שני
62 הריבויים 'תשבתו שבתכם', כל מקום שיש בו שבת – בכל מקום
63 שהזכירה בו שבתה, מוסיפין בו מחול על הקדש.
64 שואלת הגמרא: ורבי עקיבא הלומד את הדין שמוסיפים מחול על
65 הקודש מהפסוק 'בחרש ובקציר תשובות', הא – הפסוק 'ועניתם
66 את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב' וגו', מאי עביד ליה – מה הוא
67 דורש ממנו. משיבה הגמרא: מיבעי ליה לכדתני תיבא בר רב מדפתי,
68 דתני תיבא בר רב מדפתי, 'ועניתם את נפשתיכם בתשעה' ובי
69 בתשעה לחודש מתענין, והלא בעשירי לחדש מתענין, אלא בא
70 הפסוק ללמד שמצוה לאכול ולשתות בתשיעי לחודש, וכתבה
71 מצוה זו בלשון 'ענינו' ולא בלשון 'אכילה ושתיה', כדי לומר לה,
72 שכל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב

1 שואלת הגמרא: ורפנן החולקים על רבי ישמעאל, ואינם דורשים
2 שהיובל חל מתחילת השנה, וממילא אינם צריכים פסוק זה בכדי
3 למעט ולומר שאינה מתקדשת בסופה, אם כן מה ידרשו מפסוק
4 זה. משיבה הגמרא: חכמים דורשים מהפסוק ש'שנת המשיב' בלבד
5 אתה מונה שנה זו של היובל, ואי אתה מונה אותה גם בשנת
6 המשיב ואחת ליובל הבא. אלא מנין חמשים השנים ליובל הבא
7 מתחיל מהשנה שלאחר היובל. ולאפוקי מדרבי יהודה, דאמר (גדרס
8 סא), שנת המשיב עולה לכאן ולכאן – מונים את שנת החמשים
9 גם בשנת החמשים ליובל הקודם, וגם בשנה ראשונה ליובל הבא,
10 קא משמע לן הכתוב ולדעת חכמים דלא, אלא נמנית שנה זו רק
11 כשנת החמשים למנין היובל הקודם.
12 *

13 הגמרא מבררת את המוזכר בברייתא שמוסיפים מחול על הקודש.
14 שואלת הגמרא: ומוסיפין מחול על קדש מנלן – מנין למדים דבר
15 זה. משיבה הגמרא: דתניא, נאמר בפסוק לענין שבת (שמות לד כא)
16 'ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת בחרש ובקציר תשבת',
17 וסיום הפסוק 'בחרש ובקציר תשבת' מיותר, שהרי כל ל"ט
18 מלאכות נאסרו בשבת, ומדוע צריך הכתוב לאסור חרישה
19 וקצירה, אלא רבי עקיבא אומר סיום הפסוק אינו עוסק בשבת,
20 אלא בא להזהיר על חרישה וקצירה בשנת השמיטה, אמנם אינו
21 צריך לומר שיש איסור בחרש ובקציר של שנת שביעית עצמה,
22 שהרי כבר נאמר בפירוש בפסוק (ויקרא כה ד) 'ובשנה השביעית שבת
23 שבתון יהיה לארץ שבת לה', שדף לא תורע וגו' וכרמך לא תזמר'.
24 אלא כוונת הכתוב לאסור חריש של שדה האילן ערב שנת
25 השביעית, הנכנס לשביעית – המועיל לשדה בשנת השביעית,
26 וקציר של תבואה שגדלה שליש בשביעית, היוצא למוצאי שביעית
27 – שהמשיכה וגדלה בשנה השמינית. ומכאן למדים שיש דין
28 תוספת שביעית בין לפני שמיטה ובין לאחריה, ומשמטה למדים
29 גם לענין שבת ויום טוב ויום הכיפורים, שיש להוסיף מחול על
30 הקודש לפנייהם ולאחריהם.

31 דעה שניה בכוונת הכתוב: רבי ישמעאל אומר, סיום הפסוק 'בחרש
32 ובקציר תשובות' נאמר לענין שבת, כפשטות המקרא, וכתב כדי
33 להקיש קצירה לחרישה ולמדנו מכך, מה חריש רשות – כשם
34 שהחרישה שנאסרה בשבת היא חרישה שאינה של מצוה, שהרי
35 לא מצינו בתורה מצוה בחרישה, אף קציר רשות – אף הקציר
36 שנאסר בשבת הוא דווקא קציר שאינו של מצוה. ויצא מכלל

אגרות קודש

ב"ה, ר"ח סיון, ה'תשכ"ב

ברוקלין, נ. י.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ כו" מו"ה [חיים

מרדכי שי' הכהן]

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום כ"ה אייר.

... בענין המקואות - בכלל טובה הצעתו, אלא שבמקום ש(מסיבה) מציע לעשות בור המכשיר

מן הצד - פשט לאחרונה לעשות ב' בורות מכשירים (מב' צדדים) א' - ע"י זריעה, ב' - ע"י השקה. ונכון במאד. וק"ל.

ראש השנה דף ט עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) קצט

כאילו התענה בתשיעי וגם בעשירי, והיינו שהשכר על האכילה ושתיה בתשיעי הוא כעל עיניו, הקשה יותר.

נאמר בפסוקים לגבי שנת היובל (ויקרא כה ט"א) וְהֵעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרוֹ לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֲרָצְכֶם, וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שָׁנַת הַתְּמָשִׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׂרָאֵל יוֹבֵל הוּא תִהְיֶה לָכֶם וְשִׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אָחִיו וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תִּשְׁבּוּ, יוֹבֵל הוּא שָׁנַת הַתְּמָשִׁים שָׁנָה תִהְיֶה לָכֶם לֹא תִרְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת סִפְתֵּיהֶּי וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת נְוָרֶיהָ. ומבואר בפסוקים שיש שלש מצוות עשה ומצוה אחת של לא תעשה בשנת היובל: א. לתקוע בשופר ביום הכפורים של יובל. ב. לשלח לחופשי את העבדים העבריים. ג. להחזיר את השדות לבעליהם הראשונים. ד. איסור זריעה קצירה וביצירה בקרקע. ונחלקו התנאים איוז מבין שלשת מצוות העשה שיש ביובל מעכבת את מצות הלא תעשה, כלומר, שאם לא נעשתה אותה מצוה אין היובל חל לגבי איסור לא תעשה של עבודות הקרקע. הגו רבנן, נאמר בפסוק (שם כה י) 'יֹבֵל הִוא תִהְיֶה לָכֶם' ולבארהוּא מיתור, שהרי כבר נאמר שיש לקדש את שנת החמשים, אלא בא הפסוק לרבות ששנה זו היא 'יובל' לענין איסור עבודות הקרקע המוכר בפסוק לאחר מכן, אף על פי שלא שָׁמְנוּ – אף שלא קיימו את הציווי האמור בפסוק להחזיר את הקרקעות, ואף על פי שלא תִקְעוּ בשופר ביום הכיפורים, שזהו הציווי המוכר בפסוק הראשון. יבול היית לומר שאף על פי שלא שָׁלַחוּ את העבדים לחפשי, גם כן יחול היובל, תלמוד לומר 'היא', שזו לשון מיעוט, כלומר, דווקא אם התקיימה מצות שילוח עבדים 'יובל היא', דברי רבי יהודה.

רבי יוסי חולק ואומר שיש לדרוש את הפסוקים באופן אחר. 'יובל היא' לרבות שהיובל חל אף על פי שלא שָׁמְנוּ – שלא החזירו את הקרקעות, ואף על פי שלא שָׁלַחוּ את העבדים, יבול שנאמר שיחול היובל אף על פי שלא תִקְעוּ בשופר ביום הכפורים, תלמוד לומר 'היא', ללמד שרק על ידי תקיעת השופר חל היובל. ומבאר רבי יוסי את סברתו: וְכִי מֵאַחֵר שִׁמְקָרָא אַחֵר מְרָבָה – שלשון 'יובל' בא לרבות שהוא חל אף אם לא התקיימו כל המצוות התלויות בו, וּמִקְרָא אַחֵר מְמַעֵט – שלשון 'היא' בא למעט ולומר שיש מצוות המעכבות את היובל מלחול, אם כן מִפְּנֵי מָה אֵינִי אוֹמֵר שִׁיבֹל היא' מרבה שהוא חל אף על פי שלא שָׁלַחוּ את העבדים, ומלשון 'היא' אני ממעט שאין היובל חל אלא אם כן תִקְעוּ בשופר, הטעם הוא לִפִּי שֶׁאִפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא שִׁילוּחַ עֲבָדִים – שיתכן שיארע יובל ללא קיום מצות שילוח עבדים, והיינו באופן שאין כלל עבדים עבריים בישראל, וְאִי אִפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא תִקְיעַת שׁוֹפָר – שלא יתכן שלא ימצא בכל העולם שופר אחד לקיים בו את המצוה, ומסתבר שתלה הכתוב את היובל במצוה שאפשר תמיד לקיימה, ולא במצוה שלפעמים לא ניתן לקיימה.

אומר רבי יוסי טעם נוסף: דבר אחר, זו – מצות תקיעת שופר, מְסוּרָה לְבֵית דִּין, שהם מחויבים לצוות לשלוחם לתקוע בשופר, וְזו – שילוח עבדים, אֵינָה מְסוּרָה לְבֵית דִּין, אלא דין הוא על היחידים שיש להם עבדים שהם צריכים לשלחם, ומסתבר שלא תלה הכתוב את היובל בדבר התלוי ברצון היחיד, שאם ימאן לשלח את עבדו יתבטל היובל.

שואלת הגמרא: מאי דבר אחר – מדוע הוצרך רבי יוסי לטעם נוסף. משיבה הגמרא: כך אמר רבי יוסי, וְכִי תִמָּא שהטעם הראשון אינו נכון, כיון שאף לגבי עבדים אי אפשר לִדְבָקָא חד בְּמִסָּה הַעוֹלָם דְּלֹא מִשְׁלָח – לא יתכן שלא יהיה אפילו אדם אחד שיש לו עבד עברי וישלחנו ביובל, וכמו שלגבי שופר לא יתכן שלא יהיה שופר אחד בכל העולם, ואם כן אין טעם להעדיף את תקיעת שופר על שילוח עבדים, לכן אמר רבי יוסי טעם נוסף, וְזו מְסוּרָה לְבֵית דִּין, וְזו אֵינָה מְסוּרָה לְבֵית דִּין.

הגמרא מבררת את סברתו של רבי יהודה. שואלת הגמרא: מִשְׁלָמָא לְרַבִּי יוֹסִי הַסּוֹבֵר שתקיעת שופר מעכבת את היובל ולא שילוח עבדים והחזרת קרקעות, היינו בְּדִקְאָמַר מְעַטִּיה – כפי

שמפרש את דעתו, בשני טעמים. אלא לרבי יהודה הסובר ששילוח עבדים מעכב את היובל, ותקיעת השופר אינה מעכבת, מאי מְעַטִּיה. מבארת הגמרא: אָמַר קְרָא (ויקרא כה י) 'וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׂרָאֵל' ואחר כך נאמר 'יובל הוא' וּקְסָר רַבִּי יְהוּדָה, מִקְרָא נִדְרָשׁ לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵי פָנָיו – שיש לדרוש את הפסוקים רק על מה שנכתב לפנייהם ממש, ולא על מה שכתוב לפני מה שנכתב לפנייהם, ולכן יש לדרוש את המיעוט 'יובל היא' רק על האמור בתחילת הפסוק 'וקראתם דרוור', שזהו שילוח עבדים, ולא לגבי תקיעת שופר שאינה סמוכה ל'יובל היא', אלא נאמרה בפסוק שלפניו.

* הגמרא מבארת מנין שלשון 'דרור' האמור בפסוק נאמר לגבי שילוח עבדים. מקדימה הגמרא: דְּכּוּלִּי עֲלָמָא – בין לרבי יהודה ובין לרבי יוסי, הפסוק 'וקראתם דרוור' הוא לשון חירות – שחרור עבדים. מבררת הגמרא: מאי מְשַׁמְעָא – כיצד משמע כן מלשון 'דרור', דְּתַנָּא, אֵין 'דרור' אלא לשון חירות, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הוּא לְשׁוֹן 'דרור', בְּמִדְרָגָא פִי דְּיוֹרָא – כאדם שהוא ברשות עצמו לדרור בכל מקום שירצה, וּמּוֹכִיל כְּחוּדָה בְּכָל מְדִינָה שִׁיחְפוּץ, כלומר, אינו משועבד לאחרים אלא הוא בן חורין.

* הגמרא חוזרת למחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי בענין היובל, ומביאה דעה שלישית: אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּרַ אָבָא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, זֶה דְּבַר רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי, שֶׁרַק חֶלֶק מִמִּצְוֹת הַיּוֹבֵל מֵעַכְבּוֹת אֶת הַיּוֹבֵל מִלְּחוֹל לִגְבִי אִיסוּר עֲבוּדַת קֶרֶקַע, וְנִחְלָקוּ מִה דֵּין הַמִּצְוֹת הַמֵּעַכְבּוֹת, אֲבָל הַכְּמִים אוֹמְרִים, שֶׁלִּשְׁתֵּן – שלשת המצוות הנוהגות ביובל, תקיעת שופר, שילוח עבדים, והחזרת קרקעות, מְעַכְבּוֹת בּוּ, שאם לא התקיימה אחת מהמצוות לא חלה קדושת היובל להאסר בעבודת הקרקע. והטעם לכך, משום דְּקָסְבְּרָא, מִקְרָא נִדְרָשׁ גַּם לְפָנָיו וְגַם לְפָנֵי פָנָיו וְגַם לְאַחֲרָיו, וממילא המיעוט 'יובל היא' נדרש גם על מה שנכתב בסמוך אליו שהוא שילוח עבדים, וגם על האמור קודם לכן, לפני פניו, שזו תקיעת השופר, וגם על מה שנכתב לאחריו, והיינו החזרת קרקעות, שאם לא התקיימה אחת מהמצוות אין היובל חל לגבי איסור עבודת קרקע. מקשה הגמרא על דעת הכמנים: וְהִתְקַבֵּי 'יובל' – והרי לעיל אמרה הגמרא שיש לדרוש מיתור המילה 'יובל' גם משמעות ריבוי, שהיובל חל אף ללא קיום חלק מהמצוות. מתרצת הגמרא: הֵהוּא – תיבת יובל באה לרבות ולומר דְּאִפְּסִילוּ כְּחוּצָה לְאַרְצָא נוהגת מצוות שילוח עבדים, ולא לרבות שיחול היובל גם ללא קיום אחת מהמצוות שנצטוו בו. מקשה הגמרא על דרשה זו: וְהִתְקַבֵּי 'וקראתם דרוור בְּאֶרֶץ', שמשמע שדווקא בארץ ישראל חל היובל אבל לא בחוץ לארץ. מתרצת הגמרא: הֵהוּא – לשון 'בארץ' בא ללמד שפְּנִינָא שְׁנוּהִי דְּרוֹר בְּאֶרֶץ, נוהג דרוור גם כְּחוּצָה לְאַרְצָא, אך בְּזִמְנָא שְׂאִינִי נוהג בְּאֶרֶץ – שלא תקע בשופר ולא שילחו את העבדים בארץ ישראל, אֵינִי נוֹהֵג הַיּוֹבֵל כְּחוּצָה לְאַרְצָא לְבַד.

* שנינו במשנה: 'באחד בתשרי ראש השנה לשנים וכו' וְלְמִינֵיהָ, והיינו לענין נטיעת ערלה, שאם נטע קודם ראש השנה, כשהגיע ראש השנה נחשב שהסתיימה שנה ראשונה, ומתחילה שנה שנייה. שואלת הגמרא: מִנְּהִי שֶׁאֵחָד בִּתְשֵׁרִי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַעֲנִין עֶרְלָה. משיבה הגמרא: דְּתַנָּיִם (ויקרא יט כ"ב): וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מִאֲבָל וְעֶרְלָתָם עֶרְלָתוֹ אֶת פְּרִי שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֹלִים לֹא יֵאָכֵל, וְכֵתִיב בַּפֶּסֶק שֶׁאֲחֲרָיו 'וְשָׁנָה רְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֵדֵשׁ הָעוֹלָם לָהּ', וְיֵלֵף – ויש ללמוד מה היא 'שנה' האמורה בערלה וברבעי, בגזירה שוה 'שנה' 'שנה' מִתְּשֵׁרִי, שאף על חדש תשרי נאמר לשון 'שנה', דְּתַנָּיִם (דברים יא יב) 'מִרְאשֵׁית הַשָּׁנָה, וּפְסוֹק זֶה נִדְרָשׁ (לעיל ה.) לגבי חדש תשרי, ואף לענין ערלה כל 'שנה' מתחילה בחדש תשרי. שואלת הגמרא: וְלִינְיָא – ונלמד גזירה שוה 'שנה' 'שנה' מִינְיָן, שנאמר בו לשון 'שנה', דְּתַנָּיִם (שמות יב ב) 'רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחִדְשֵׁי הַשָּׁנָה', וימנו את שנות הערלה מניסן. מתרצת הגמרא: דִּנְיָן

המשך ביאור למסכת ראש השנה ליום שבת קודש עמ' ב

1 'שָׁנָה' האמורה בערלה, שֶׁאֵין עִמָּה הזכרת חֲדָשִׁים, מִ'שָׁנָה' האמורה
 2 בתשרי, שֶׁאֵין עִמָּה הזכרת חֲדָשִׁים, וְאֵין דִּנֵּין 'שָׁנָה' של ערלה שֶׁאֵין
 3 עִמָּה חֲדָשִׁים, מִ'שָׁנָה' האמורה בניסן שֶׁישׁ עִמָּה חֲדָשִׁים, שנאמר
 4 'לחדשי השנה'.
 5 *

6 הגמרא מביאה ברייתא בענין דיני ערלה בנטיעה חדשה: תָּנוּ רַבָּנָן,
 7 אֶחָד הַנוֹטֵעַ אֵילָן חֹדֶשׁ בְּקֶרֶקַע, וְאֶחָד הַמִּכְרִיךְ – מְכֻפָּף עֵנָף שֶׁל
 8 אֵילָן חֵי הַמְּחוּבֵּר לְקֶרֶקַע וְתוֹחֲבוֹ לְאֲדָמָה, וְאַחֲרֵי שֶׁהוּא מִשְׁרִישׁ
 9 קוֹצֵץ אֶת חִיבוּרוֹ לְאֵילָן, וְנַעֲשֶׂה אֵילָן לַעֲצָמוֹ, וְאֶחָד הַמִּרְכִּיב עֵנָף
 10 שֶׁל אֵילָן בְּאֵילָן אַחֵר, וְעַל יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיךְ הָעֵנָף הַמּוֹרְכָב לַעֲצָמוֹ
 11 מִיְּנִיקַת הָאֵילָן, אִם עָשָׂה זֹאת בְּעֶרֶב שְׁבִיעִית – בִּשְׁנֵה הַשִּׁישִׁית
 12 לַשְּׁמִיטָה, לְכָל הַפָּחוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁמִּגִּיעַ רֹאשׁ

13 הַשָּׁנָה עָלְתָה לוֹ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה, וּמַעֲתָה מִתְחִילָה שָׁנָה שְׁנִיָּה לְמִנֵּין
 14 שְׁנוֹת הָעֶרְלָה, וְכֵן מוֹתֵר לְקַיָּיֶמַן בְּשְׁבִיעִית, וְאִינֶם נֹחֲשִׁבִים לְנִטְיָעוֹת
 15 שְׁנִיטָעוֹ בִּשְׁנַת הַשְּׁמִיטָה שְׁדִינָם לְהִיעָקֵר. אֲבָל אִם נָטַע אוֹ הִבְרִיךְ
 16 אוֹ הִרְכִּיב פָּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהָיָה זֶה בִּשְׁנֵה
 17 שְׁאִינָה עֶרֶב שְׁבִיעִית, כְּשֶׁהִגִּיעַ רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא עָלְתָה לוֹ שָׁנָה לְעִנֵּין
 18 עֶרְלָה, וְרַק כְּשִׁיגִיעַ תִּשְׁרִי בִּשְׁנֵה הַבָּאָה תִּגְמַר הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה
 19 לְמִנֵּין שְׁנוֹת הָעֶרְלָה, וְאִם עָשָׂה כֵן בְּעֶרֶב שְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים
 20 יוֹם קוֹדֵם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָסוּר לְקַיָּיֶמַן בְּשְׁבִיעִית, כִּיּוֹן שִׁישׁ חִיּוֹב
 21 לְהוֹסִיף עַל הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּסִיוֹם הַשָּׁנָה הַשִּׁישִׁית,
 22 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל (ע"א), וְאֵילָן זֶה שְׁנִיטָע בְּתוֹךְ אוֹתוֹ זְמַן דִּינוֹ כְּאֵילָן
 23 הַנִּיטָע בְּשְׁבִיעִית, שִׁישׁ לְעוֹקְרוֹ.